

บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

(Conclusion Recommendation)

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษา 1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ 2) วิเคราะห์ผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ 3) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาศักยภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและสมบูรณ์ตามหลักวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้สูงอายุที่พักอาศัยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie and Morgan (1970, pp. 608- 609) จากประชากร 30,528 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ได้แก่ ช่วงเวลา การใช้งาน ระยะเวลาการใช้ต่อวัน และความถี่ในการใช้ เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale questionnaires) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสำรวจภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลเชิงลึกโดยเก็บข้อมูลจาก ผู้สูงอายุที่พักอาศัยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.60 และเพศชาย ร้อยละ 47.4 สถานภาพสมรส สมรสแล้ว ร้อยละ 74.50 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 16.10 และหย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่ ร้อยละ 9.50 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 41.80 รองลงมา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 18.70 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 15.80 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 15.30 และระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 8.40 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

5,000-10,000 บาท ร้อยละ 53.90 รองลงมา รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 22.10 มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 14.20 และมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 9.70 ด้านการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่รับจ้าง ร้อยละ 47.60 รองลงมา ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 21.8 เกษตรกรร้อยละ 20.30 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 5.00 เป็นข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 2.9 ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ ร้อยละ 1.80 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.50

2. ข้อมูลทั่วไปด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ช่วงเวลาการใช้งานคือ เวลาเช้า (05.01 – 09.00 น.) ร้อยละ 48.20 รองลงมาคือ เวลาเย็น (17.01 – 19.00 น.) ร้อยละ 19.50 เวลาสาย (09.01-12.00 น.) ร้อยละ 15.80 เวลาหลังเที่ยงวัน (12.01 – 14.00 น.) ร้อยละ 6.60 เวลาบ่าย (14.01 - 17.00 น.) ร้อยละ 4.50 เวลาค่ำ (19.01 - 21.00 น.) ร้อยละ 3.40 และเวลาดึก (21.01 - 24.00 น.) ร้อยละ 2.10 สำหรับระยะเวลาการใช้งานต่อวัน 1-3 ชั่วโมง สูงสุด ร้อยละ 43.90 รองลงมา น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 40.50 มากกว่า 5 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ร้อยละ 10.00มากกว่า 3 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 5 ชั่วโมง ร้อยละ 5.30 และมากกว่า 8 ชั่วโมง ร้อยละ 0.30 ความถี่ในการใช้งานมากกว่า 1 ครั้งต่อวัน สูงสุด ร้อยละ 65.50 รองลงมาคือ วันละ 1 ครั้ง ร้อยละ 22.60 1-3 วันต่อครั้ง ร้อยละ 10.80 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 3 คน ร้อยละ 0.80 และมากกว่าหนึ่งสัปดาห์ต่อ ครั้ง ร้อยละ 0.30

3. พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม ค่าเฉลี่ย 2.66 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ด้านประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย 2.62 ด้านวัตถุประสงค์ ค่าเฉลี่ย 2.51 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านโปรแกรม ค่าเฉลี่ย 2.23 และด้านอุปสรรค ค่าเฉลี่ย 2.12 อยู่ในระดับน้อยโดยพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่

3.1 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 2.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ เพื่อติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวหรือคนรู้จัก ค่าเฉลี่ย 4.20 รวมอยู่ในระดับมาก รองลงมา เพื่อค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย ค่าเฉลี่ย 3.66 อยู่ในระดับมาก เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ ค่าเฉลี่ย 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอุปกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (สมาร์ตโฟน) ค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ใช้ Tablet (IPAD, Galaxy Tab) ค่าเฉลี่ย 3.06 อยู่ในระดับปานกลาง ใช้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย (wifi) ค่าเฉลี่ย 2.51อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโปรแกรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.23 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ การใช้ไลน์ (LINE) ค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การใช้เฟซบุ๊ก (facebook) ค่าเฉลี่ย 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง การใช้ยูทูป (YouTube) ค่าเฉลี่ย 3.06 อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผ่อนคลายความเครียด/ ความเหงา ค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เป็นการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว ค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับมาก กระตุ้นความจำ ชะลอภาวะสมองเสื่อม ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก

3.5 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอุปสรรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.12 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ หน่วยงานของรัฐไม่มีการประชาสัมพันธ์ด้านประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ย 2.71 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ อุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์ประเภทสมาร์ตโฟนมีราคาสูง ค่าเฉลี่ย 2.66 อยู่ในระดับน้อย ค่าบริการอินเทอร์เน็ตมีราคาสูง ค่าเฉลี่ย 2.62 อยู่ในระดับปานกลาง

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามเพศพบว่า พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเพศชายและเพศหญิงโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเพศชายมากกว่าเพศหญิงในด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรมและด้านประโยชน์ ส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชายในด้านอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามสถานภาพสมรสพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์และด้านอุปสรรค โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

5.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรสมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านวัตถุประสงค์มากกว่ากลุ่มโสด และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/ แยกกันอยู่

5.2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปกรณ์ จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มโสดมากกว่า กลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/ แยกกันอยู่ และกลุ่มสมรส มากกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/ แยกกันอยู่

5.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโปรแกรมจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรส มากกว่า กลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่

5.4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประโยชน์ จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรส มากกว่ากลุ่มโสด และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่

5.5 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปสรรค จำแนกตามสถานภาพสมรสพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มโสดมากกว่ากลุ่มสมรส และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ มากกว่ากลุ่มสมรส

6. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่ากลุ่มประถมศึกษา กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนกลุ่มปริญญาตรี มากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่า กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น

6.2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่า กลุ่มประถมศึกษา กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นและกลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโปรแกรมจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่ากลุ่มปริญญาตรี กลุ่มประถมศึกษาและกลุ่ม

มัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษา และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น

6.4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น

6.5 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอุปสรรค จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 คู่ ได้แก่ กลุ่มประถมศึกษามากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย

7. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามรายได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

7.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านวัตถุประสงค์ จำแนกตามรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือนมากกว่ากลุ่มรายต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน กลุ่ม 10,001-20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000 -10,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มมีรายต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน

7.2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอุปกรณ์ จำแนกตามรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000 -10,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000 -10,000 บาท/เดือน

7.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านประโยชน์ จำแนกตามรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน กลุ่ม 10,001-20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือนและกลุ่มรายได้ 5,000-

10,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มมากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน

7.4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปสรรคจำแนกตามรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน กลุ่ม 10,001-20,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน กลุ่มรายได้ 5,000 -10,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน

8. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรค โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

8.1 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 9 คู่ ได้แก่ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ กลุ่มข้าราชการบำนาญ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มข้าราชการบำนาญ ส่วนกลุ่มข้าราชการบำนาญ มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มรับจ้างมากกว่า กลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ

8.2 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปกรณ์ จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐมากกว่ากลุ่มรับจ้าง กลุ่มข้าราชการบำนาญมากกว่ากลุ่มรับจ้าง กลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพมากกว่ากลุ่มรับจ้าง และกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากกว่ากลุ่มรับจ้าง

8.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโปรแกรมจำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการบำนาญ มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มข้าราชการบำนาญ กลุ่มรับจ้าง กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ

8.4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประโยชน์จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการบำนาญ มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มข้าราชการบำนาญมากกว่ากลุ่มรับจ้าง

8.5 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 11 คู่ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรมากกว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กลุ่มข้าราชการบ้านาญ และกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนกลุ่มรับจ้าง มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพกลุ่มข้าราชการบ้านาญ และกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ มากกว่ากลุ่มข้าราชการบ้านาญ ส่วนกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพมากกว่ากลุ่มข้าราชการบ้านาญ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา“ศักยภาพเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน” นำไปสู่การอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะทางสื่อสังคม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้สูงอายุที่เกิดก่อนการแพร่หลายของเทคโนโลยีสารสนเทศอาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ และอาจมีทักษะการใช้งานน้อย จึงปรากฏผลระดับพฤติกรรมการใช้ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจากรุวรรณ พิมพิค้อ และสมาน ลอยฟ้า (2552) ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตและเห็นความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์อยู่ในระดับมาก สาเหตุเนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในทุกด้าน และมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับทุกคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐชุตมา มงคลชาติ (2550) ที่พบว่าบริการและกิจกรรมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้มากที่สุดคือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และติดตามข่าวสารประจำวันหรือข้อมูลที่ทันสมัย ส่วนด้านอุปสรรคและด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านโปรแกรม และด้านอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย เนื่องจาก ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมักใช้อุปกรณ์และโปรแกรมที่ใช้งานได้ง่าย เพื่อวัตถุประสงค์ที่จำกัดตามต้องการเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา เอ็นซ์ (2550) ที่พบว่าผู้สูงอายุทั่วประเทศเพียงร้อยละ 1.10 ใช้คอมพิวเตอร์และร้อยละ 0.60 ใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งน้อยกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ และแหล่งที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ผู้สูงอายุใช้ที่บ้านเป็นสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ 73.30

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปสรรค ด้านโปรแกรม และด้านประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน โดยเพศชายมีระดับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านอุปสรรค เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูง

กว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุอาจเนื่องมาจากเพศชายมีทักษะและความถนัดในการใช้งานสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีสูงกว่าเพศหญิงจึงทำให้เพศชายใช้ประโยชน์ได้มากกว่า และมีอุปสรรคในการใช้งานน้อยกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับแนวคิดของ กษิติธร ภูภราดัย และสิรินทร ไชยศักดิ์ (2544, หน้า 1) และศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่สรุปว่าความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีผลต่อการเข้าถึงสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยพบว่าเพศชายมีทักษะและความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับเพศ

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน สาเหตุอาจเนื่องมาจากโดยภาพรวมของการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เกี่ยวข้องกัสถานภาพสมรส โดยตรง แตกต่างกันในระยะเยียดด้านต่าง ๆ มากกว่าผลการเปรียบเทียบเป็นรายด้านจึงพบว่าด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าด้านวัตถุประสงค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรส มากกว่ากลุ่มโสด และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มสมรสอาจมีภารกิจในการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมด้านอื่น ๆ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่ากลุ่มโสดและหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ ซึ่งมีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัวน้อยกว่ากลุ่มสมรส สอดคล้องกับแนวคิดของ กษิติธร ภูภราดัย และสิรินทร ไชยศักดิ์ (2554, หน้า 1) และศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่สรุปว่าโครงสร้างครอบครัว ได้แก่ จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศ

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านอุปกรณ์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มโสดและกลุ่มสมรส มากกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มโสดและกลุ่มสมรส มีแรงจูงใจ ความสนใจ และเวลาว่างในการหาข้อมูล และแสวงหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารมากกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อาจมีปัญหาทางด้านจิตใจเนื่องจากเคยมีคู่สมรสแต่ต้องมาอยู่ตามลำพัง จึงรู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจ ทำให้ซึมเศร้า ไม่กระฉับกระเฉง สอดคล้องกับแนวคิดของสุรกุล เจนอบรม (2534, หน้า 2-20) ที่ระบุว่า การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ที่เป็นญาติหรือ

คู่ชีวิตต้องตายจากหรือแยกย้ายไปอยู่ที่อื่น ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกซึมเศร้าได้ง่าย จึงอาจส่งผลทำให้ไม่กระตือรือร้นในการแสวงหาอุปกรณ์สื่อสารใหม่ๆ

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านโปรแกรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรสมากกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ ส่วนด้านประโยชน์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มสมรส มากกว่ากลุ่มโสด และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มสมรส มีกิจกรรมที่ต้องสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวมากกว่ากลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จึงมีความสนใจในการแสวงหาโปรแกรมการใช้งานใหม่ๆ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับแนวคิดของกษิทธิธ ภูภราดัย และสิรินทร ไชยศักดิ์ (2544, หน้า 1) และ ศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่สรุปว่าโครงสร้างครอบครัวได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศ โดยครอบครัวที่มีจำนวนบุตรหรือสมาชิกน้อย และกำลังอยู่ในวัยเรียนมีแนวโน้มการเข้าถึงสารสนเทศได้มากกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกมาก

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านอุปสรรค พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มโสดมากกว่ากลุ่มสมรส และกลุ่มหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มโสดไม่มีบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือ เมื่อมีปัญหาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ อุปสรรคจึงมากกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ความแตกต่างระหว่างวัยส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศและการใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวคือ ประชากรวัยเด็กมีทักษะและความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้ดีกว่าผู้สูงอายุ (ศิริพร ศรีเชลียง, 2550, หน้า 57-61)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐาน สาเหตุเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานบางอย่าง เช่น ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ด้านภาษา และทักษะการพิมพ์ ฯลฯ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤติกา พรหมลาसानต์ (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตและช่องว่างทางดิจิทัลระหว่างประชาชนในสังคมเมืองและชนบทของไทย พบว่าคนในสังคมชนบทที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าคนในสังคมเมืองสามารถเข้าถึงข่าวสารข้อมูลได้น้อยกว่า และผลการวิจัยของปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านวัตถุประสงค์ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่ากลุ่มประถมศึกษา กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนกลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษา และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น สาเหตุที่กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวหรือ คนรู้จัก และการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา เอ็นซ์ (2550) ซึ่งพบว่า ผู้สูงอายुर้อยละ 89.00 ใช้อินเทอร์เน็ตในการหาความรู้ และระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลให้มีความแตกต่างกันในการใช้อินเทอร์เน็ต

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้านอุปกรณ์ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มประถมศึกษา กลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มประถมศึกษา ส่วนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่ากลุ่มประถมศึกษา เหตุผลที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปกรณ์สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้หรือจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้งานสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคการทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งจำเป็นต้องสามารถอ่านหรือทำความเข้าใจกับคู่มือการใช้งานอุปกรณ์เหล่านั้นได้ ดังนั้นกลุ่มผู้มีการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีจึงมีพฤติกรรมการใช้ด้านนี้มากกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของปณิชา นิติพรมงคล (2554) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา และ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่ระบุว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงสารสนเทศ เป็นอย่างยิ่ง

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านโปรแกรมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ ได้แก่ กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มประถมศึกษา มากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่ากลุ่มประถมศึกษา และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นตามลำดับผลการวิจัยพบว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโปรแกรมมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น สาเหตุเนื่องมาจากการเลือกใช้โปรแกรมเพื่อการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ประกอบศึกษาและทำความเข้าใจกับคู่มือและรายละเอียด

การทำงานของโปรแกรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของปณิชา นิตพรมงคล (2554) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและสอดคล้องกับแนวคิดของกษิทธิธ ฎุภราชดิษฐ์ และสิรินทร ไชยศักดิ์ (2544, หน้า 1) ที่พบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงมีความรู้ในการ เข้าถึงสารสนเทศมากกว่าผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่า

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้านประ โยชน์พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษา ตอนต้น กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วน กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประถมศึกษาและกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มปริญญาตรีกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มที่ มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประ โยชน์สูงกว่ากลุ่มประถมศึกษา และกลุ่ม มัธยมศึกษาตอนต้น สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงส่วนใหญ่เป็นผู้เกษียณจาก การรับราชการ มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาก่อนการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ และยังคง ใช้ประ โยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวหรือคนรู้จัก และใช้ในการค้นหาข้อมูล ด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องหลังจากเกษียณจากการรับราชการ และเป็นกลุ่มที่เห็นประ โยชน์จากการ ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา เอ็นซ์ (2550) ซึ่งทำวิจัยเรื่องการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารของผู้สูงอายุไทย พบว่าผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครใช้ คอมพิวเตอร์ในการทำงานสูงสุดร้อยละ 57.60 และเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้านอุปสรรค พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 8 คู่ ได้แก่ กลุ่มประถมศึกษามากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่ม ปริญญาตรีและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอน ปลายกลุ่มปริญญาตรีและกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรีตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มประถมศึกษา มี พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอุปสรรคมากที่สุด สาเหตุเนื่องจากการ ใช้งาน เทคโนโลยีสารสนเทศจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้หลายด้านเช่นด้านเทคโนโลยี ด้านภาษาเพื่อการ สื่อสาร ด้านการพิมพ์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และส่วนใหญ่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจะเป็นผู้ทำงานในภาคการเกษตรกรรมหรือรับจ้าง ความจำเป็น และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงน้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่า และ ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมหรือรับจ้างจะมีรายได้ลดลงกว่าในช่วงวัยทำงานจึงอาจทำให้เกิด อุปสรรคในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชชาพร จันทร (2556) ซึ่งพบว่าผู้สูงวัยวัยในเขตตำบลหน้าประตู จังหวัดชลบุรี มีอุปสรรคในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ราคาของอุปกรณ์ และค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่มีราคาสูงและงานวิจัยของจารุวรรณ พิมพิค้อ และ

สมาน ลอยฟ้า (2552) ที่พบว่า ผู้สูงอายุบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต

5. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามรายได้ พบว่าโดย ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานสาเหตุ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นต้องมีเทคโนโลยี เครื่องมือหรือสื่ออุปกรณ์ในการใช้งาน อีกทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายประจำสำหรับการติดต่อสื่อสารแบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา พรหมลาสถานต์ (2547) และปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับรายได้

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านวัตถุประสงค์ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่กลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มรายได้ 10,001 - 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ตามลำดับ จากผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือนและกลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า สาเหตุอาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้มีรายได้สูงส่วนใหญ่เป็นผู้เกษียณอายุจากการรับราชการซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ จึงใช้ต่อเนื่องมาจนถึงหลังเกษียณ อีกทั้งการมีรายได้ประจำที่เพียงพอต่อการจัดหาอุปกรณ์และค่าบริการออนไลน์ จึงทำให้กลุ่มผู้มีรายได้สูงมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์สูงกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่กล่าวว่ารายได้ (Income) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้แต่ละประเภทต้องเสียค่าใช้จ่าย รายได้จึงมีความสัมพันธ์กับโอกาสในการเข้าถึงสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่าง ๆ

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านอุปกรณ์พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มมากกว่า 20,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือนมากกว่ากลุ่มมีรายได้ 5,000 -10,000 บาท/เดือน ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากการจัดหาอุปกรณ์การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง อีกทั้งอุปกรณ์ต่างๆเหล่านี้มีอายุการใช้งานจำกัดต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเทคโนโลยีอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของกษิทธิร ภูกราดัย และสิรินทร ไชยศักดิ์ (2554, หน้า 1) ที่กล่าวว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึง

สารสนเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติกาพร มลาสานต์ (2547) ที่พบว่าปัจจัยด้านรายได้ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตและช่องว่างทางดิจิทัล

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านโปรแกรมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาทมากกว่ากลุ่มมีรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ผลการวิจัยพบว่าได้แก่ กลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน มีพฤติกรรมการใช้ด้านโปรแกรมมากที่สุดรองลงมา คือกลุ่มรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือนและแตกต่างจากกลุ่มรายได้ต่ำกว่า สาเหตุเนื่องจากโปรแกรมเพื่อใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทั้งส่วนที่เป็นโปรแกรมที่ไม่มีค่าใช้จ่ายและโปรแกรมที่ต้องจัดซื้อผู้มีรายได้สูงจึงมีโอกาสในการเข้าถึงและใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิชา นิตพรมงคล (2554) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับ รายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้านประโยชน์พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่ม 10,001-20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มรายได้ มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มมีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ตามลำดับ จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้มีรายได้สูง พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประโยชน์มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า อาจเนื่องมาจากผู้มีรายได้สูงมักมีวัตถุประสงค์การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย ทั้งด้านความรู้และสุขภาพ จึงทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเกิดประโยชน์สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ สอดคล้องกับผลงานวิจัยพิชชาพร จันทร (2556) พบว่า ประโยชน์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับผู้สูงวัย และลดช่องว่างระหว่างวัย

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปสรรคพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน มากกว่ากลุ่มมีรายได้ 5,000-10,000 บาท กลุ่มมากกว่า 20,000 บาท/เดือน และกลุ่มรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มมีรายได้ 5,000 -10,000 บาท มากกว่ากลุ่มมีรายได้ 10,001-20,000 บาท ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าผู้มีรายได้น้อยจะมีอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเครือข่ายออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ผู้มีรายได้น้อยจึงอาจมีอุปสรรคในการจัดหาอุปกรณ์ ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในปริมาณมากและคุณภาพบริการสูง ก็

ส่งผลถึงค่าบริการที่สูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวคิดของศิริพร ศรีเชลียง (2550, หน้า 57-61) ที่กล่าวว่ารายได้ ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

6. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน สาเหตุเนื่องจาก เมื่อมองในภาพรวมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของอาชีพต่างๆอาจคล้ายคลึงกันสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ซึ่งพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านอุปกรณ์ ด้านโปรแกรม ด้านประโยชน์ และด้านอุปสรรค ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเมื่อพิจารณาแยกตามรายละเอียดด้านต่าง ๆ แต่ละอาชีพมีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันตามลักษณะการทำงานของแต่ละกลุ่มและมีแนวโน้มในการคล้ายคลึงกันในกลุ่มอาชีพเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรันย์ธร ศศิธนากรแก้ว (2558) ซึ่งพบว่า การคล้ายคลึงตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้

เมื่อทดสอบความแตกต่าง ด้านวัตถุประสงค์เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 9 คู่ ได้แก่ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ มากกว่ากลุ่มรับจ้าง กลุ่มข้าราชการบำนาญ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มข้าราชการบำนาญมากกว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัตถุประสงค์มากที่สุดและต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพนักงานรัฐวิสาหกิจมีลักษณะการทำงานเฉพาะทางที่หลากหลาย และจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการทำงานเป็นส่วนใหญ่และคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของศรันย์ธร ศศิธนากรแก้ว (2558) ซึ่งพบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อทดสอบความแตกต่าง ด้านอุปกรณ์เป็นรายคู่ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กลุ่มข้าราชการบำนาญ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพมากกว่ากลุ่มรับจ้างทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มเกษตรกร สาเหตุเนื่องจากลักษณะการทำงานของกลุ่มอื่น ๆ มีความเข้าใจและจำเป็นในการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างจากกลุ่มรับจ้างและกลุ่มเกษตรกรที่อาจมีความจำเป็นและความ

เข้าใจในด้านอุปกรณุน้อยกว่า ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของของปณิชา นิตีพรมงคล (2554) ซึ่งพบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

เมื่อทดสอบความแตกต่าง ด้าน โปรแกรมเป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการบ้านานูมากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มข้าราชการบ้านานูกลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มรับจ้าง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้าน โปรแกรมแตกต่างจากกลุ่มอื่น ได้แก่ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มากขึ้นจึงทำให้กลุ่มอาชีพนี้มีการแสวงหาโปรแกรมเฉพาะใหม่ๆ มาใช้เพื่อการแข่งขันด้านการค้า ตามแนวคิดของเศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ (2554) ซึ่งระบุว่าเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทการซื้อขาย (Business/Commerce) ที่เน้นการซื้อขายสินค้า หรือบริการต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ (E-commerce) เช่น การซื้อขายรถยนต์ หนังสือ หรือที่พักอาศัย เป็นเว็บที่ได้รับความนิยมมาก เช่น Amazon eBay Tarad และ Pramool

เมื่อทดสอบความแตกต่าง ด้านประโยชน์เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการบ้านานูและกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนกลุ่มข้าราชการบ้านานูมากกว่ากลุ่มรับจ้าง ผลการวิจัยพบว่าทุกกลุ่มอาชีพมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประโยชน์ค่อนข้างมาก และแตกต่างกันน้อย ยกเว้นกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มรับจ้างที่มีพฤติกรรมด้านประโยชน์น้อยกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มรับจ้างอาจมีความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะการใช้เพื่อพัฒนาอาชีพจึงได้ประโยชน์น้อยกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพ

เมื่อทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุปสรรค พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 11 คู่ ได้แก่ กลุ่มข้าราชการบ้านานู กลุ่มเกษตรกร กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มรับจ้างมากกว่ากลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มรับจ้าง มากกว่ากลุ่มข้าราชการบ้านานู กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากกว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐ กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมากกว่ากลุ่มเกษตรกร กลุ่มรับจ้างมากกว่ากลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เนื่องจากแต่ละกลุ่มอาชีพย่อมมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและความสนใจของแต่ละอาชีพ แต่มักจะคล้ายคลึงกันในกลุ่มอาชีพเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนัยธร

ศศิชนากรแก้ว (2558) ซึ่งพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้

สรุปได้ว่าผู้สูงอายุจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีศักยภาพในการเลือกและเรียนรู้การใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เพื่อการสื่อสารกับคนใกล้ชิด เห็นได้จากมีการเลือกใช้ ไอแพด และ สมาร์ทโฟน และ โปรแกรมไลน์เพื่อติดต่อกับคนใกล้ชิดมากที่สุด ส่วนการจัดหาอุปกรณ์มาสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับอาชีพรายได้ของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่ก็จะพยายามเรียนรู้ ดังนั้น อาจจะกล่าวได้ว่าศักยภาพของผู้สูงอายุในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเรียนรู้ได้ไม่ได้อันขึ้นกับอายุ แต่จะขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ สิ่งสนับสนุน ที่มีขนาดและราคาเหมาะสม และ โปรแกรมที่สามารถสื่อสารสื่อความ ได้ชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านประโยชน์มากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์เครือข่าย และการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อการใช้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้าน โปรแกรมที่ใช้พบว่าผู้สูงอายุใช้โปรแกรมไลน์ (LINE) มากที่สุด ดังนั้นบริษัท NHK Japan ซึ่งให้บริการ โปรแกรมนี้จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาโปรแกรมให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ
3. ด้านอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานของรัฐไม่มีการประชาสัมพันธ์ด้านประโยชน์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้านประโยชน์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้สูงอายุ อย่างทั่วถึง

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการให้ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
2. ควรวิจัยและพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้งานในสื่อสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
3. ควรศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุด้านเนื้อหาในสื่อสังคม และวิจัยพัฒนาเนื้อหาเพื่อนำเสนอในสื่อสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ